

Valtakunnallisen kielentutkimuksen tohtorikoulutusverkosto Langnetin toimintakäsikirja

Sisällys

Valtakunnallisen kielentutkimuksen tohtorikoulutusverkosto Langnetin toimintakäsikirja	1
1. Langnetin tarkoitus.....	2
2. Langnetin toimijat.....	2
2.1. Väitöskirjatutkijat	2
2.2. Ohjaajat.....	2
2.3. Muut toimijat.....	3
3. Hallinto.....	3
3.1. Johtoryhmä.....	3
3.2. Johtaja	4
3.3. Koordinaattori	5
3.4. Väitöskirjatutkijoiden kokous.....	6
3.5. Ohjaajien kokous	6
4. Langnetin toiminta	6
4.1. Langnetin järjestämät tapahtumat	6
4.2. Toiminnasta tiedottaminen.....	7
4.3. Opintosuoritusten rekisteröiminen	7
5. Rahoitus	7
6. Yhteistyö	7
7. Hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen	8
8. Voimaantulo.....	8

1. Langnetin tarkoitus

Langnet on Suomen kaikkien yliopistojen kielentutkimuksen alojen tutkijakoulujen ja tohtoriohjelmien yhteistyöelin. Langnetin tarkoitus on edistää korkeatasoista kielentutkimuksen tutkijakoulutusta Suomessa. Se tukee väitöskirjatutkijoiden, ohjaajien ja koko suomalaisen kielentutkijayhteisön yhteistyötä. Langnet järjestää tohtorintutkintoon sisältyvää koulutusta yliopistojen välisenä yhteistyönä. Langnetin piirissä tehdään paljon myös kansainvälistä yhteistyötä. Vertaistuki, tutkijayhteisöön sisälle pääseminen, ohjaajajäsenten asiantuntemus ja monipuolinen ohjelma ovat Langnetin väitöskirjatutkijoiden mukaan yhteisön parasta antia.

2. Langnetin toimijat

Langnetin keskeisiä toimijoita ovat väitöskirjatutkijat ja heidän ohjaajansa. Langnetissa pyritään hyödyntämään myös muiden väitelleiden tutkijoiden asiantuntemusta. *Väitelleellä* tarkoitetaan tässä toimintakäsikirjassa väitellyttä tutkijaa, jolla ei vielä ole omia ohjattavia. Hallinnosta vastaavat johtoryhmä, johtaja ja koordinaattori.

2.1. Väitöskirjatutkijat

Langnetin väitöskirjatutkijoita ovat kaikki verkostossa mukana olevien tohtoriohjelmien ja tutkijakoulujen kielentutkimuksen alan jatko-opiskelijat.

Langnetin väitöskirjatutkijat tekevät väitöskirjaansa kotiyliopistolleen, mutta kuuluvat samalla Langnetiin ja voivat osallistua kaikkeen sen toimintaan. Väitöskirjatutkijan tärkein tehtävä on väitöskirjan aikaansaaminen ja muiden tohtorin tutkintoon kuuluvien opintojen suorittaminen. Päävastuu väitöskirjatyön valmistumisesta on väitöskirjatutkijalla itsellään.

2.2. Ohjaajat

Langnetin väitöskirjatutkijoiden ohjaajat kuuluvat Langnetin piiriin.

Väitöskirjatutkija voi kysyä neuvoa väitöskirjaansa liittyvissä kysymyksissä kaikilta Langnetin piirissä olevilta ohjaajilta. Yhteydenotoista muihin ohjaajiin tulee keskustella etukäteen oman ohjaajan kanssa. Jokaisella Langnetin väitöskirjatutkijalla on oikeus edellyttää ohjaajiltaan säännöllistä henkilökohtaista ohjausta. Henkilökohtaisen ohjauksen lisäksi on kohtuullista odottaa, että joku väitöskirjatutkijan ohjaajista pyrkii olemaan paikalla niissä seminaaritapaamisissa yms. tilaisuuksissa, joissa väitöskirjatutkijan tutkimusta käsitellään.

Ohjaajan on toimittava hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti niin suhteessa ohjattaviinsa kuin myös kaikissa Langnetin tilaisuuksissa. Kritiikin on oltava asiallista, vastuullista ja kannustavaa. Jokaisen Langnetin piirissä olevan ohjaajan toivotaan tekevän Langnetin nelivuotisen toimintakauden aikana ainakin yhden hyvän työn tutkijakoulun hyväksi. Tällaisia hyviä töitä voivat olla esimerkiksi opettaminen Langnetin kurssilla, kiinnostavan vierailuluennon järjestäminen, seminaari- tms. tapaamisen koolle kutsuminen tai muu vastaava tutkijakoulun toimintaa edistävä teko.

Kaikilla Langnetin ohjaajilla on oikeus osallistua äänivaltaisina ohjaajien kokoukseen.

2.3. Muut toimijat

Langnetin toimintaan voivat osallistua myös muut toiminnasta kiinnostuneet. Näin he voivat olla mukana valtakunnallisessa kielentutkimuksen yhteisössä hyödyttäen yhteisöä omalla asiantuntemuksellaan. Väitelleistä tutkijoista on myös mahdollista rekrytoida uusia ohjaajia.

3. Hallinto

Langnetin hallinnosta vastaavat johtoryhmä ja johtaja, joiden operatiivisena tukena toimii koordinaattori. Neuvoa-antavana elimenä johtoryhmällä on ohjaajien kokous. Langnetin kotiyliopisto on se yliopisto, jossa sen johtaja on työsuhteessa.

3.1. Johtoryhmä

Johtoryhmän muodostavat eri yliopistojen kieliaineiden tohtoriohjelmien johtajat. Jos tohtoriohjelman johtaja ei edusta kieliaineita tai ei muuten voi osallistua Langnetin toimintaan, tohtoriohjelma voi nimetä hänen tilalleen johtoryhmään toisen edustajan. Paikallinen tohtoriohjelma nimeää tarvittaessa myös edustajan varahenkilön.

Johtoryhmässä tulee lisäksi olla väitöskirjatutkijoiden edustus. Johtaja kuuluu johtoryhmään asemansa perusteella ja toimii johtoryhmän puheenjohtajana. Johtoryhmän esittelijänä ja sihteerinä toimii koordinaattori.

Johtoryhmää voidaan tarvittaessa täydentää kesken toimikauden. Täydentämisestä ja jäsenten nimeämisestä päättää tuolloin johtoryhmä. Johtoryhmä voi siirtää toimivaltaansa kuuluvan asian johtajan tai muun toimijan käsiteltäväksi tai ratkaistavaksi. Johtoryhmä voi laajakantoisissa tai periaatteellisesti merkittävässä asioissa ottaa ratkaistavakseen johtajan päätösvaltaan kuuluvan asian.

Johtoryhmän tehtävänä on:

- o kehittää ja ohjata verkoston toimintaa sekä tehdä sitä koskevia päätöksiä;
- o käsitellä periaatteellisia kysymyksiä kuten verkoston tieteellisiä päämääriä ja pedagogisia tavoitteita;
- o arvioida verkoston vaikuttavuutta, tuloksellisuutta ja taloudellisuutta;
- o hankkia verkostolle rahoitusta;
- o päättää verkostolle osoitettujen määrärahojen käytön perusteista ja pääpiirteistä;
- o edistää verkoston toimintaan osallistuvien tahojen välistä yhteistoimintaa ja tiedonkulkua;
- o edistää verkoston vuorovaikutusta ja yhteistyötä niin kotimaisen kuin kansainvälisen toimintaympäristönsä kanssa;
- o hyväksyä verkoston rakenne;
- o hyväksyä toimintasuunnitelma ja budjetti;
- o valita keskuudestaan johtoryhmän varapuheenjohtaja;
- o päättää toimista tilanteessa, jossa johtaja on estynyt hoitamasta tehtäväänsä;
- o vahvistaa ja tarvittaessa päivittää verkoston toimintaa säätelevät asiakirjat
- o käsitellä muut verkoston toimintaan oleellisesti vaikuttavat suunnitelmat ja esitykset.

Johtoryhmä voi halutessaan valita keskuudestaan työvaliokunnan ja valtuuttaa sen hoitamaan joitakin johtoryhmän toimivaltaan kuuluvia asioita.

Johtoryhmä pyrkii kussakin kokouksessaan määräämään seuraavan kokouksen ajankohdan. Kokousaika voidaan sopia myös sähköisesti. Johtoryhmä kokoontuu myös puheenjohtajan tai, jos hän on estynyt, varapuheenjohtajan kutsusta tai jos vähintään kolme johtoryhmän jäsentä sitä kirjallisesti pyytää johtokunnalle kuuluvan asian käsittelemiseksi. Kokouskutsu on lähetettävä viimeistään kaksi viikkoa ennen kokousta. Johtoryhmä on päätösvaltainen, kun läsnä on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet johtoryhmän muista jäsenistä. Johtoryhmä voi tarpeen mukaan päättää asioista myös sähköposti-, internet- tai puhelinkokouksessa.

3.2. Johtaja

Verkoston ohjaajien kokous valitsee verkostolle johtajan. Johtajan tulee olla tiedeyhteisön arvostusta nauttiva jonkin kieliaineen professori. Johtaja valitaan nelivuotiskaudeksi tai muuksi rahoituspäätöksen määrittelemäksi ajanjaksoksi. Verkoston johtaja voi siirtää toimivaltaansa kuuluvan asian tai asiaryhmän johtoryhmän tai koordinaattorin käsiteltäväksi tai ratkaistavaksi.

Johtajan tehtävänä on:

- johtaa, valvoo ja kehittää verkoston toimintaa sekä vastata sen tuloksellisuudesta johtoryhmälle ja rahoittajatahoille;

- vastata verkostolle osoitettujen määrärahojen käyttämisestä johtoryhmän päättämien perusteiden mukaisesti;
- huolehtia johtoryhmässä käsiteltävien asioiden valmistelusta yhdessä koordinaattorin kanssa;
- edistää verkoston toimintaan osallistuvien yksiköiden välistä yhteistyötä, tutkijakoulun sisäistä ja ulkoista viestintää ja toimintaympäristösuhteita;
- edistää verkoston yhteistyötä muiden tohtorikoulutusverkostojen, tutkijaryhmien ja tutkimuslaitosten kanssa, koordinoita tätä koskevaa kehittämistoimintaa sekä vahvistaa verkoston kansainvälistä vaikuttavuutta ja yhteistyösuhteita;
- vastata verkoston palkka- ja toimintamäärärahojen hakemisesta rahoittajatahoilta;
- toimia koordinaattorin esimiehenä;
- toimia johtoryhmän kokousten puheenjohtajana;
- ratkaista ja hoitaa muut verkostolle kuuluvat asiat, joita ei ole erikseen säädetty tai määrätty jonkun muun ratkaistavaksi.

3.3. Koordinaattori

Verkosta johtava yliopisto valitsee verkoston koordinaattorin. Koordinaattorin tehtävään valittavalta vaaditaan tohtorintutkinto jossakin kieliaineessa. Koordinaattorin tehtävä on pääsääntöisesti osa-aikainen. Koordinaattori valitaan tehtäväänsä johtoryhmän määrittelemäksi ajanjaksoksi. Verkoston koordinaattori voi siirtää toimivaltaansa kuuluvan asian tai asiaryhmän johtoryhmän tai johtajan käsiteltäväksi tai ratkaistavaksi. Koordinaattorille kuuluvia tehtäviä voivat tarvittaessa ja erillisen sopimuksen mukaan hoitaa myös johtoryhmän väitöskirjatutkijaedustajat.

Koordinaattorin tehtävänä on:

- koordinoita verkoston toimintaa johtajan ohjeiden sekä johtoryhmän päätösten mukaan;
- toimia johtoryhmän asioiden valmistelijana, esittelijänä ja sihteerinä;
- huolehtia verkoston sisäisestä ja ulkoisesta tiedotuksesta;
- valmistella rahoitushaut ja raportoinnit;
- huolehtia toimintasuunnitelman toteuttamisesta;
- suunnitella ja kehittää verkoston toimintamuotoja;
- kehittää verkoston hyviä käytänteitä;
- tarvittaessa opastaa väitöskirjatutkijoita ja ohjaajia;
- hoitaa muut johtoryhmän erikseen määrittelemät tehtävät.

3.4. Väitöskirjatutkijoiden kokous

Väitöskirjatutkijoiden kokous järjestetään aina koko Langnetin yhteisissä tapahtumissa sekä tarpeen mukaan muulloinkin esim. kielitieteellisten tapahtumien yhteydessä. Väitöskirjatutkijat voivat kokoontua myös sähköpostikokoukseen. Väitöskirjatutkijat valitsevat keskuudestaan edustajan ja henkilökohtaisen varahenkilön. Väitöskirjatutkijoiden edustaja kuuluu johtoryhmään.

3.5. Ohjaajien kokous

Johtoryhmä kutsuu kokoon ohjaajien kokouksen noin joka toinen vuosi tai tarpeen mukaan esim. kielitieteellisten tapahtumien yhteydessä. Ohjaajien kokous päättää johtajan valinnasta. Muissa asioissa ohjaajien kokous on johtoryhmälle neuvoa antava.

4. Langnetin toiminta

Langnetin toiminta sisältää yhteyksien luomista kielentutkijoiden välille, verkoston toimijoiden tapahtumista tiedottamista ja omien tapahtumien järjestämistä. Langnetissa toimii väitöskirjatutkijavetoisia teema- ja resurssiryhmiä, joita voidaan perustaa tarpeen mukaan.

4.1. Langnetin järjestämät tapahtumat

Langnetin järjestämät tapahtumat tarjoavat korkeatasoista ja monipuolista kielentutkimuksen jatkokoulutusta. Kaikilla Langnetin väitöskirjatutkijoilla on pääsääntöisesti oikeus osallistua kaikkeen Langnetin järjestämään opetukseen. Langnet voi järjestää koulutusta myös ohjaajille.

Langnetin opetukseen osallistumisesta ei peritä maksua. Verkoston piirissä tapahtuvasta neuvonnasta tai muista pienistä satunnaisista tehtävistä ei makseta palkkioita, mutta laajempien kokonaisuuksia opettamisesta voidaan maksaa sopimuksen mukaan. Matka- ja majoituskuluista voi huolehtia joko väitöskirjatutkijan tai ohjaajan kotiyliopisto tai mahdollisuuksiensa mukaan Langnet.

Langnet rohkaisee verkoston yliopistoja avaamaan järjestämänsä tapahtumat maksutta kaikille Langnetin jäsenille. Kustannusten jakamisesta Langnetin ja yliopistojen kesken voidaan sopia tapauskohtaisesti taloustilanne huomioon ottaen.

4.2. Toiminnasta tiedottaminen

Kaikesta Langnetin toiminnasta tulee tiedottaa riittävästi ja riittävän ajoissa. Tiedotus tapahtuu Langnetin kotisivujen ja sähköpostilistojen kautta. Pääsääntö on, että kaikesta Langnetin toiminnasta tiedotetaan kaikille sen opiskelijoille ja ohjaajille. Kaikista tapahtumista tulee ilmoittaa johtajalle ja koordinaattorille.

Ensisijainen tiedotusvastuu on kulloisenkin tapahtuman järjestäjillä. Koordinaattorin tulee huolehtia siitä, että tieto tapahtumista kulkee edelleen niille, joille tapahtumat on suunnattu tai joiden tutkimuksen ja koulutuksen kannalta tapahtumat muuten ovat erityisen hyödyllisiä.

4.3. Opintosuoritusten rekisteröiminen

Langnetin kurssien ja tapahtumien vaatima työmäärä ilmoitetaan opintopisteinä. Langnet antaa pyydettyä todistuksen suoritetuista opinnoista. Todistukseen sisältyy suositus opintopistemääristä. Langnetissa opetusta antavien tulee toimittaa koordinaattorille tiedot opiskelijoiden suorituksista. Väitöskirjatutkija itse vastaa siitä, että tieto Langnet-suorituksista siirtyy oman yliopiston suoritusrekisteriin ennen väittelyä.

5. Rahoitus

Langnet pyrkii hankkimaan toiminnalleen ulkopuolista rahoitusta sekä kansallisista että kansainvälisistä lähteistä. Tapahtumien järjestämisen ja niihin osallistumisen kustannukset jaetaan Langnetin ja osallistujien kotiyliopistojen kesken tilanteen mukaan. Rahatilanteen salliessa Langnet voi myös järjestää matkarahahakuja auttaakseen väitöskirjatutkijoiden osallistumista kansainvälisiin tapahtumiin tai tukeakseen aineistonkeruumatkoja.

6. Yhteistyö

Langnet tekee yhteistyötä sekä koti- että ulkomaisten tutkijakoulujen, tohtoriohjelmien, tutkijakouluverkostojen että muiden tutkimusyhteisöjen kanssa. Yhteistyö voi olla luonteeltaan epävirallista tai virallista. Virallisesta yhteistyöstä vastaa johtaja.

7. Hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen

Kaikkien Langnetin toiminnassa mukana olevien on noudatettava hyvää tieteellistä käytäntöä siten kuin siitä on säädetty Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeissa (ks. *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittelyminen 2012*, www.tenk.fi). Tähän kuuluu mm. tiedeyhteisön tunnustamien toimintatapojen noudattaminen ja muiden tutkijoiden työn ja saavutusten huomioon ottaminen asianmukaisella tavalla. Erityisesti ohjaustilanteissa kritiikin on oltava asiallista, vastuullista ja kannustavaa.

Jos väitöskirjatutkija tai ohjaaja kokee tulleensa Langnetissa kohdelluksi hyvän tieteellisen käytännön vastaisesti, hänen on viipymättä syytä ottaa yhteyttä koordinaattoriin tai oman yliopistonsa tohtoriohjelman edustajaan. Mahdolliset poikkeamat hyvästä tieteellisestä käytännöstä käsitellään Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeiden mukaan.

8. Voimaantulo

Tämä toimintakäsikirja tulee voimaan 29.4.2016 ja on voimassa toistaiseksi. Toimintakäsikirjan kohtaa 4 päivitetty johtoryhmän kokouksessa 26.9.2016. Kohdan 4.1 painovirhe korjattu 13.3.2017 (väitöskirjatutkijat tai ohjaajan kotiyliopisto > väitöskirjatutkijan tai ohjaajan kotiyliopisto). Kohta 2.3 päivitetty johtoryhmän kokouksessa 18.5.2017.